

—s Učiteljsko društvo v Murski Soboti, 4. junija 1924 v Murski Soboti. Od članov — navzočih $\frac{3}{4}$.

O zgodovini Prekmurja, predaval prof. Orožen.

Podmladek Rdečega Križa, predaval tov. nadzornik Cvetko.

—s Učiteljsko društvo za Ptuj, 5. junija 1924 v Ptuj. Od 137 članov navzočih 87.

Kako se gačijo živali (s praktičnim poizkusom pred zborovalci), predaval tov. Cepič.

Socialna ustanova učiteljstva, poročal tov. Mužek.

—s Učiteljsko društvo za ljubljansko okolico, 11. junija 1924 v Ljubljani. Od članov navzočih 150.

O telesni vzgoji, predavala tov. M. Sekulova, s praktičnim nastopom pod vodstvom tov. Kredarjeve.

Ekskurzija, ogledovanje pivovarne »Union« v Ljubljani.

—s Slovenjebistriško učiteljsko društvo, 14. junija 1924 v Šmartnu na Pohorju. Od članov navzočih —?

O modernem pevskem pouku, predaval tov. Šegufa.

POROČAJTE o vseh prireditvah in izvedenem prosvetnem delu, ne našajte se, da bodo poročali drugi. Poročila naj bodo kratka, točna in popolna.

KULTURNO SAMOIZOBRAŽEVALNO DELOVANJE ZVEZE JGSL UČITELJSTVA V ITALIJI.

Poročilo samoizobraževalnega odseka:

Samoizobraževalni odsek je imel letos štiri seje.

Socialno izobraževalni tečaji.

Hotelo smo dvigniti izobrazbo učiteljskega stanu s socialnimi tečaji pri Sv. Luciji in krožkovimi izobraževalnimi sestanki. Socialnega tečaja pri Sv. Luciji se je udeležilo okrog 100 članov. Dejstvo, da je število udeležencev vsako leto večje, nam dokazuje, da so tečajni potrebni. Pripoznavi pa moramo, da nedostaja predavanjem na tečaju enotnosti in sistematičnosti; predmeti predavanj so izolirani in se ne morejo združiti v en sam problem. Doseči bomo morali, da bodo vsa predavanja obravnavala le eno glavno vprašanje; le tedaj bomo dosegli neko organsko in dejstvujočo kulturo, ki bo naš namen. So pa zopet razlogi, ki govorijo za sedanjí način; spoznamo namreč čim več kulturnih osebnosti, kar je važno za naše obzorje; tudi bomo pozneje, ko bomo uredili notranji del predavanj glede enotnosti, lahko zbirali izmed onih, ki nam bodo največ nudili.

Izobraževalni krožki.

Drugo sredstvo, s katerim želimo dvigniti izobrazbo članov v okviru naše Zveze, so sestanki članov, ki bivajo v neposredni bližini in se lahko shajajo vsaj enkrat na mesec. Letošnje leto nas je izučilo, da so člani duševno pripravljene za take sestanke in da je treba le tovarišev, ki znajo in hočejo voditi izobraževalne krožke.

Število in obisk sestankov.

Prva naloga samoizobraževalnega odseka je bila letos, da se krožkovi izobraževalni sestanki začnejo in organizirajo. Druga naloga pa je bila, da dobijo udeleženci sestankov prave in globlje pojme iz sociologije. V Idriji, kjer je precej tovarišic, ki so vse organizirane, so se sestanki vršili redno. Bilo je 10 predavanj, ki se jih je udeležilo poprečno po 15 članov. V postojnskem okraju so delovali trnovski, šentpeterski in vipavski krožek; člani iz postojnskega krožka so se udeleževali sestankov v St. Petru. Ko bo imel postojnski krožek svoje lastne sestanke, bo izobraževalno delo v okraju urejeno. Bilo je 19 predavanj, ki se jih je udeležilo po 12 članov. V koperskem okraju je bilo delovanje oteženo, vendar so bila prirejena 4 predavanja, ki se jih je udeležilo po 5 članov. V tolminskem okraju so se tovariši shajali in na prijateljskih sestankih priredili 5 predavanj, ki se jih je udeležilo po 5 tovarišev. V voloskem okraju so sestanki zaradi slabih komunikacijskih zvez skoro nemogoči, vendar sta bili 2 predavanja, ki sta se jih udeležila po 2 tovariša. V Trstu je precej učiteljev in učiteljic, vendar sta bila le 2 sestanka, ki se jih je udeležilo po 15 članov. Izobraževalnega dela ni bilo v pazinskem, goriškem in sežanskem okraju. V pazinskem okraju so sestanki nemogoči zaradi razmer in zaradi terenskega svojstva dežele; poudariti pa moram, da tovariši kljub nesrečnim razmeram niso pozabili na izobrazbo in da jim časovni kulturni dogodki niso tuji. Neopravičljivo pa je nedelovanje v goriškem in sežanskem okraju.

Temata predavanj.

Na sestankih je bilo 42 predavanj sledeče vsebine: Uvod v sociologijo, Posameznik in družba, Osnovni pojmi iz sociologije, Postanek in bistvo države, Liberalizem in kapitalizem, Utopični socializem, Temeljni nauki marksizma, Šola in družba, Socialna zgodovina Slovencev, Poročilo o Ušeničnikovi »Sociologiji«, Poročilo o Krekovem »Socializmu«, Poročilo o Engelsovi knjigi »Od utopije do znanstva«, Poročilo o Zgečevi knjigi »Vzgoja najširših plasti našega naroda«, Uvod v narodno gospodarstvo, Življenjepis Angleža Morrisa, Kaj nam je najpotrebnije, Pojem filozofije, Utilitarizem in evolucionizem v etiki, Etični darvinizem, Kritika evolucionizma, Kantova etika naziranja in mišljenja, Etika in religija, Krščanska etika, Esteticizem v etiki, Etična vzgoja, Šolska vzgoja in etika, Impresionizem in ekspresionizem, Zgodovina italijanskega šolskega zakonika, Italijanski šolski zakonik, Novi šolski zakon in nove šolske odredbe, Novi učni načrt za ljudske šole, Novi zakon o načinu usposobljenosti izpitov.

Razvidno je, da ni bilo v snovi predavanj prave enotnosti. Krivo je bilo to, da sestanki še niso bili urejeni in ni bilo povsod predavateljev, ki bi jim bila znana sociologija.

Načrt za drugo leto je sledeči:

Centralna knjižnica.

Ustanovila se bo Zvezina knjižnica, ki bo obsegala draga in zares znanstvena dela; posluževali se je bodo predavatelji in oni člani, ki se ne bodo mogli udeleževati sestankov.

Delovanje krožkov.

Sestanki naj se nadaljujejo, kjer so se že vršili, pomnožijo naj se, kjer jih je bilo premalo, začnejo naj se tam, kjer jih letos ni bilo.

Predavatelji.

Odsek bo zbral iz vsakega krožka po enega člana, ki ima sam zadosti izobrazbe in se zaveda, da je izobraževalno delo njegova dolžnost.

Statistika.

Neobhodno potrebno je, da se uvede redno dopisovanje med odsekom in voditelji sestankov. Po vsakem odseku naj se takoj poroča, kdaj je bil sestanek, kdo je predaval, kaj je bil predmet predavanja in koliko članov se je udeležilo sestanka.

Program predavanj.

Kjer ni bilo letos predavanj iz sociologije, naj se vršijo drugo leto. Krožki pa, ki jim je sociologija že znana ali pa jo bodo končali v kratkem, naj obravnavajo na sestankih vzgojensko vprašanja na sociološkem in filozofskem temelju, posebno pa naj proučujejo načela in vrste delovne šole.

Nekaj pa nam je najpotrebnije. Prepričani moramo biti, da je etično življenje višek kulture in da bomo premagali nasprotnike, ko bomo pravno boljše živeli kot oni.

PODPIRAJTE »NARODNO PROSVETNI SKLAD« Pov. UJU, da pridemo čimprej do večjega razmaha in osamosvojitve našega narodno prosvetnega dela.

Naše narodno prosvetno delo.

Šolske ljudske knjižnice.

—pk Hum pri Ormožu. Vodstvo Davorin Trstenjakove ljudske knjižnice se iskreno zahvaljuje učiteljskemu društvu v Marenbergu za v tem mesecu naklonjeni dar 100 dinarjev. Posnemajte!

Izleti in ekskurzije.

—pi Letošnje počitnice so bile za našo šolsko mladino posebno pomenljive. Na predlog nestorja tukajšnjega učiteljstva, tovariša Janka Škrbinca, so šolska vodstva v Višnji gori, Stični in St. Vidu priredila medpochitniški šolski zlet na Obojno, med Stično in Litijo stoječo goro s prekrasnim razgledom. Ker se je zleta udeležilo okoli 150 učencev in učenek, so tukajšnje tvrdke izdatno prispevale z jestvinami in pijačo. G. M. Omahen je podaril svinjetino, lastnik vile Jenčič pa izborno pijačo, ki so jo pomešano z vodo, mogli piti tudi šolarji, ker studenci po hribih niso povsod zdravi. Iz samostana od g. opata smo dobili velik daljnogled na stavivo, gg. Gorišek, Škufca in drugi so poskrbeli vozove. Tako smo torej odšli 15. avgusta popoldne na zlet in prenočili pri sestankih ter imeli v soboto, 16. avgusta krasen razgled proti severu od Litije do Triglava in dalje. G. župan Erjavec iz Drage nam je razložil posamezne vrho-

ve in nas je končno še fotografiral, ker se peča, mimo raznih drugih funkcij, tudi s fotografijo. Posebno pa nas je razveselilo, ko se je pripeljal okoli desete ure dopoldne na domačem vozu g. nadučitelj Škrbinc sam, ki ga je na vrhu igrajoča se mladina veselo obsula. Pripeljal je seboj lep kos govedine, iz katere so navzoče gospodične pripravile slašten golaž po njegovem načinu, in resnici tako, kakor ga zna skuhati samo naš Janko. Popoldne smo se napotili proti domu in smo, sicer nekoliko trudni, toda veseli in židane volje, prišli v Višnjo goro. Mladina je dobila kavo v gostilni g. Škufca, odraščenci pa so se pokrepčali z izbornim pivom. Učenci in učenke so šle v mraku domov, gg. Omahen, Jevnikar, Rojc, Erjavec, Gros, Samec in Tekster pa so priredili pogovor za elektrarno Zagradec-Krka; prisostvovala sta tudi gg. Pešec iz Šmarja in Rus z Grosupljega. Pogovor je tekel tako ugodno, da je obljubil gosp. Omahen iz svojega kupiti rezervni parni stroj, g. Erjavec z nekaterimi tovariši pa dinamo. — Po končanem pogovoru so nas zabavali z godbo in petjem (klavir g. tovariš Škrbinc) mladi gospodi in gospodične do približno polnoči. Tako smo končali lepo prireditve veseli tembolj, ker smo v našem kraju prvi s takim izletom. Medpochitniške izlete priporočamo tudi ostalim šolam kot izborno pedagogično razvedrilno in poučno sredstvo.

— AKO IMATE V SVOJEM KRAJU KNJIŽNICO, POGLEJTE, če je prejela najnovejši katalog Učiteljske tiskarne. Ako ga ni prejela, sporočite po dopisnici, da se ji ga določite. Sporočite natančne naslove vseh knjižnic v vašem kraju v to svrhol!

Šolske razstave.

—po Šolska razstava na Talčjem vrhu pri Črnomlju. Viadukt pri Otovcu je eden najinteresnejših delov belokranjske železnice. Delo je vodil inž. Horvat in ga tudi odlično izvršil. Par streljavej od viadukta stoji prijazna talačka šola. Okolica je tipično kraška in tov. Čebular izpreminja ograjeno šolsko gmajno v ličen in zanimiv šolski vrt. Mimogrede povedano — je napravil tudi tu kr. šol. svet napako, da je vrtno ograjeno predno je bil svet splaniran. Na vrtnu je opaziti prav lep napredek in trpelo bo še nekaj časa, predno bo vse delo končano. Vse drugo lice pa kaže notranjost šole. Letošnja razstava je bila razdeljena na več oddelkov, med katerimi je bil pač najbogatejši risarski. Uspehi so prav odlični, kar je znak, da ima tovariš prav dobro metodo in goji predmet z vso vnemo. V začetku drži vajeti čvrsto napete in jih le polagoma popušča. Na ta način dobi tudi sigurno linijo, ki je najbolj merodajna stran risanja. Pri barvi pa plane vsa otroška domišljija na dan. Barve se prelivajo na vse mogoče načine, da je dosežena najbujnejša pestrost, ki jo tako ljubi otroška duša. Veliko važnost polaga Čebular tudi na podise pri risbah in jih spravlja v sklad s celoto, kar daje risbam poseben značaj. Važno je tudi kmetijsko risanje, ki se goji še malokje, je pa za kmet. prihod. pouk največje važnosti. Tesno v zvezi je rokotvorni pouk, ki se naslanja na potrebe domačega gospodarstva. Cel muzej najrazličnejših modelov gospodarskega orodja in priprav je razstavljen, kar vzbuja zanimanje kmetiškega ljudstva. Prav nazorno je razložen moderni panj s premakljivim satovjem, da se lahko tudi najbolj zakrknjen starokopitnež prepriča o praktičnosti modernega panja. Da pa pokaže tudi res praktično stran naprednega čebelarstva, je preuredil tov. Čebular star kmetiški čebelnjak v moderno čebelarsko opazovalno postajo. Stara zunanost vabi domače prebivalce, da ne najdejo izgovora po novih dragocenih zgradbah, ki stanejo ogromno denarja. Končnice panjev je poslikal z najrazličnejšimi prizori raznih pravljic, ki vabi staro in mlado in pri tem kar nehote opazuje tudi življenje čebel. Čebelnjak stoji v vasi proč od šole in tako imajo priliko tudi neverjetni Tomaži na skrivaj pogledati v kraljestvo Binetovih čebel, kadar ga ni doma. Potem ni čuda, da raste zanimanje za napredno čebelarstvo na Talčjem vrhu od dne do dne. — Pomanjkanje raznih učil ni menda nikjer tako občutno kakor ravno v Beli Krajini. Na tej šoli pa se množi zbirka

* To vidimo pri narodni ornamentiki, kjer se mora dovoliti otrokom vsa prostost. Tu naj se deca razigra v formi in barvi, tu naj pokaže svojo notranjost!

od dne do dne in stroški so prav minimalni. Odlične zgradbe mostiščarske vasi se pomudimo pri Taboru, ki nas spominja na turške čase. Iz grobega betona je lično zgrajen hrib, ki ga venča lična cerkvena, obdana z visokim močnim zidom. Učiteljeva beseda razpali otroško domišljijo in že se vname vroč boj na Taboru med napadalci in obleganci... Za prirodopisni pouk si je pripravil Čebular lepo zbirko najrazličnejših preparatov. Zlasti ptice so lepo pripravljene, ker imajo tudi svojo karakteristično »okolico«. Škorec kuka skozi odprtino iz dupla, drugi mu pa žvižga pred duplom, druge ptice so na gnezdih, srakoper je ravno »odprl« svojo mesnico na črnem trnu in prodaja »meso« raznih broščev in mladih tičkov, plahi hudournik in prhuta z ostro razpetimi krili pod šolskim stropom. Šola nam kaže vsepovsodi delo, za katero je človek ustvarjen. Z delom pa pride človek do blagostanja in boljšega življenja. Čebular kaže s svojim delom deci, da je lahko z marljivostjo doseči vse, tudi navidezno težke cilje. Naš kmetiški človek je realist in on ne veruje samim besedam in teoriji, ampak hoče vzgledov in dela. Kjer najde oboje, je njegova nezaupljivost razorožena in tam ne opravijo niti osebni, niti načelni nasprotniki nič, ampak naletijo na odkrite zagovornike šolstva in gospodarskega napredka.

Šolski odri in pevski zbori.

—po Ljutomer. Tukajšnja osnovna šola je dne 15. avgusta t. l. priredila s sodelovanjem glash. učiteljice gdč. Minka Zacherlove in ml. goslača gimnazijca g. Draga Šijanca iz Maribora v telovadnici prvi mladinski koncert, ki je po zaslugi našega neumorno delavnega učitelja-upravitelja g. Frana Zacherla imel prav dober uspeh.

Mladinski zbor učenek je s spremljevanjem klavirja ljubko in čuvstveno pel E. Adamičeve: »Trobentica«, »Na Jurjevo«, »Pri polžu«, »Ciganka« in »Uspavanka«; nadalje je pel: »Dekle in lilija« — Hladnikov dvospev, »Čergo moja« in »Potočara« — srbski narodni dvoglasno, »Berjeza« in »Vozle rečki« — ruski narodni, »Divja rožica« — Volaričev dvospev, »Rože za Marijo« — Premrlav dvoglasni zbor, »Istrske narodne« — Šantlov dvoglasni zbor, ob sklepu pa »Vesela pevka« — Hladnikov dvoglasni pevski valček.

Občudovanje občinstva je vzbudil 15-letni goslač g. Drago Šijanec. Sviral je dva težka komada: 1. Balada in poloneza »Vieuxtemps« in »Ciganski ples«. Imponira njegov mirni, a sigurni nastop, lahkota igranja in čistota tonov v najvišjih legah in najtežjih pasajah. Ako ostane vztrajen in stremljenju za popolnostjo, obeta nam prvovrstnega virtuozna na goslih. Nadebudnega goslača, ki ga je občinstvo navdušeno akklamiralo, pa tudi težje pevke točke je mojstrsko spremljevala na klavirju priznana pianistinja gdč. Minka Zacherlova, dočim je za lažje pevke točke oskrbovala »pratnjo« 11-letna učenka Tatjana Grosmanova.

Ako še omenim, da je bil ta prvi mladinski koncert ljutomerski dobro obiskan, in da je vsled tega podporno društvo osnovne šole zadovoljno z gmotnim učinkom, sem v glavnih potezah navele vse potrebno. Vendar ne!

V dolžnost si štejem izreči v javnosti priznanje odličnemu narodnemu delavcu in dolgoletnemu buditelju in krepitelju narodne zavednosti tovarišu Franu Zacherlu. Polnih 35 let svojega službovanja je poleg uspešnega šolskega dela vežbal — največ v poznih nočnih urah — pevske zbere v Cezanjevcih, pri Mali Nedelji in v Ljutomeru, prirejal ljudske veselice, razne koncerte, gojil šolsko ter cerkveno ljudsko in umetno petje z najlepšimi uspehi, vse kot neplačano narodno-pošrtvovalno delo. S tem je dajal tudi impulze mnogim tovarišem v domačem okraju, da so začeli že pred desetletji delovati na enak način. In če se je — ne morda dandanes, marveč že v predvojni dobi — upravičeno naglašalo, da je v ljutomerskem okraju narodna zavednost splošna in utrjena, bila je to samo naravna posledica Zacherlovega in njegovih posnemovalcev delovanja pri pevskih zborskih. Idealno in vztrajno je deloval ta tovariš, dokler je bil čil in popolnoma zdrav, ne miruje pa tudi sedaj, ko mu je kap deloma ohromila levo roko; enak je junaškemu borcu, ki vztraja na braniku do skrajnosti. Njegovo uspešno narodno-kulturno delovanje zasluži najvišje odlikovanje! Čast — komur čast!
Cvetko.